

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 16 de juny del 1936

SUMARI

A dos quarts de sis i quatre minuts de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Es llegeix i aprovada l'acta de la sessió anterior.

Lectura d'un Projecte de Llei autoritzant el Govern de la Generalitat per a publicar novament el text refós de la Llei de Contractes de Conreu, rectificant els errors materials observats en el text del 21 de setembre del 1934. Passa a la Comissió corresponent.

Ordre del dia:

Discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei modificant diversos articles de la Llei del 10 de març del 1934, creant el Tribunal de Cassació de Catalunya.

El senyor Mies, per la Comissió, fa la presentació del dictamen.

En votació ordinària i sense discussió, són aprovats els tres articles de què consta la llei, la qual resta pendent de votació definitiva.

Discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei referent a la successió intestada.

Discurs del senyor Andreu de presentació de l'esmentat dictamen. Consumeix un torn en contra de la totalitat el senyor Gerhard. El senyor Sol parla en segon torn en la discussió de totalitat. (Durant el discurs del senyor Sol ocupa la presidència el Vice-presidente primer, honorable senyor Jaume Serra i Hünter.) Intervé en el debat l'honorable senyor Conseller de Justícia i Dret. (Mentre està en l'ús de la paraula el senyor Conseller, torna a la presidència l'honorable senyor President de la Cambra.) El senyor Gerhard agraeix les manifestacions fetes per l'honorable senyor Conseller de Justícia i Dret.

Se suspèn el debat.

A les set i onze minuts de la tarda resta suspesa la sessió per menys de mitja hora.

Represa la sessió a dos quarts de vuit i cinc minuts, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas, es dóna compte de l'ordre del dia per a la sessió de dimecres.

S'aixeca la sessió a dos quarts de vuit i set minuts de la vetlla.

S'obre la sessió a dos quarts de sis i quatre minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Al Banc Roig hi ha els honorables senyors Consellers de Justícia i Dret, de Governació, de Cultura i de Sanitat i Assistència Social.

És llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

Lectura d'un Projecte de Llei autoritzant el Govern de la Generalitat per a publicar novament el text refós de la Llei de Contractes de Conreu, rectificant els errors materials observats en el text del 21 de setembre del 1934

(Un senyor Secretari dóna lectura al següent

«DECRET

Com a President de la Generalitat, a proposta del Conseller de Justícia i Dret i d'acord amb el Consell Executiu,

He resolt :

Autoritzar el Conseller de Justícia i Dret per a sotmetre a la deliberació del Parlament un Projecte de Llei autoritzant el Govern de la Generalitat per a publicar novament el text refós de la Llei de Contractes de Conreu, rectificant els errors materials observats en el text del 21 de setembre del 1934.

Barcelona, 15 de juny del 1936. — Lluís Companys. — El Conseller de Justícia i Dret, P. Comas i Calvet.»

(L'honorable senyor Conseller de Justícia i Dret passa a la Tribuna de Consellers i llegeix el següent Projecte de Llei :)

«AL PARLAMENT DE CATALUNYA

En publicar-se el text refós de la Llei de Contractes de Conreu, en compliment de la Llei del 14 de setembre del 1934 es sofriren diversos errors materials que cal rectificar.

Per tant, el Conseller de Justícia i Dret, d'acord amb el Consell Executiu, té l'honor de sotmetre a la deliberació del Parlament el següent

PROJECTE DE LLEI

Article únic. S'autoritza al Govern de la Generalitat per a publicar novament el text refós de la Llei de Contractes de Conreu, rectificant els errors materials observats en el text del 21 de setembre del 1934, inserit al *Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya* del dia 30 següent.

Barcelona, 15 de juny del 1936. — El Conseller de Justícia i Dret, P. Comas i Calvet.»

(Passa a la Comissió.)

ORDRE DEL DIA

Discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei modificant diversos articles de la Llei del 10 de març del 1934, creant el Tribunal de Cassació de Catalunya

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula la Comissió.

El Sr. MIES : Jo he de fer, senyors Diputats, una petita apreciació sobre la totalitat del dictamen.

La Comissió de Justícia i Dret accepta per unanimitat el Projecte de Llei presentat pel senyor Conseller de Justícia i Dret modificant la Llei orgànica del Tribunal de Cassació. Aquesta llei, que consta només de tres articles, més que modificar la llei, el que fa, quant al primer i al tercer, és completar-la. Així, veiem que l'art. 1.er subsana omissions de l'art. 19 de la referida llei, el completa, i l'art. 3.er modifica l'art. 25 de la pròpia llei, per quant facilita el funcionament de les Sales de Justícia en el sentit de facultar el President del Tribunal perquè en determinades circumstàncies, les que s'especifiquen en el referit article, pugui autoritzar que les Sales de Justícia es puguin constituir només que amb tres magistrats en lloc de cinc, que d'una manera constant fixava l'art. 25 de l'esmentada llei. En el que es refereix a l'art. 2.er, és precisament el que té més importància. L'art. 2.er del dictamen del Projecte de Llei que s'està discutint, modifica un dels casos d'incompatibilitat que la llei actual assenyala en el paràgraf tercer de l'article 19 ; aquesta incompatibilitat fa referència a què considera incompatible el càrrec de Magistrat del Tribunal de Cassació amb l'exercici, en el territori de la seva jurisdicció, o sigui de Catalunya, de qualsevulla de les professions d'advocat, procurador dels Tribunals o agent de negocis parents dels magistrats d'aquest Tribunal dintre del segon grau de consanguinitat i primer d'afinitat. Aquesta incompatibilitat que no té precedents dintre de la història del Dret Processal d'Espanya, es presenta amb un rigorisme tan extraordinari, que una cosa que sembla que s'hauria de limitar únicament a un cas de recusació dels magistrats que en determinats afers intervinguessin en assumptes defensats per un advocat amb el qual tinguessin aquell grau de parentiu que determina la llei, el redueix a un cas d'incompatibilitat activa i directa. De manera que la incompatibilitat que estableix la llei actual no és per un col·legiat advocat o procurador que exerciti la seva professió, sinó que és activa i directa pel magistrat, quan en tot cas, atenent-se als precedents històrics que podríem trobar en la legislació processal, és a la inversa : la incompatibilitat és per aquells que exerceixen lliurement aquella professió, però no pels que exerceixen la magistratura. Quedaria reduït segons la Llei Processal, segons la Llei Orgànica del poder judicial, a un cas legítim de recusació, però no a una incompatibilitat. La modificació que es proposa amb l'art. 2.er del Projecte de Llei i en el dictamen que es discuteix és senzillament

de reduir aquests casos d'incompatibilitat en el sentit de referir-los únicament i exclusivament a l'exercici de qualsevol d'aquelles professions a què abans m'he referit davant del Tribunal de Cassació, però no a l'exercici d'aquestes professions a qualsevulla dels llocs del territori de Catalunya. Jo crec que són in comptables les raons que podríem adduir en defensa d'aquesta modificació. Tingui's en consideració, en primer lloc, que es tracta d'una magistratura que no actua mai unipersonalment, sinó que sempre forma tribunal. S'acaba de proposar la modificació d'un dels articles de la llei actual, segons la qual, sempre, les Sales de Justícia d'aquest Tribunal hauran d'ésser constituïdes per cinc magistrats i en determinats casos es proposa que quedin reduïts a tres, de manera que sempre és un Tribunal que els seus Jutges seran sempre, almenys, en nombre de tres. Per tant, la influència que pugui tenir un sol magistrat és relativament insignificant. Hi ha àdhuc una consideració a la qual nosaltres hi donem una importància extraordinària: es refereix a què el personal de la magistratura del nostre Tribunal de Cassació és de designació lliure, és a dir, no és la fita arribar a l'exercici d'aquesta alta magistratura, no és el cim d'un escalafó d'un cos tancat, sinó que el personal s'elegeix lliurement per concurs o bé per nomenament directe, en persones que pel seu alt prestigi professional i moral són una garantia, no solament de tècnica, de preparació, sinó també moralment, que exercitaran rectament l'alta funció que els hi ha estat encomanada. Per arribar a obtenir un prestigi així, és natural que hagi traspassat l'home que es troba en aquestes circumstàncies una edat en què no solament hagi constituït una família, sinó que àdhuc hi hagi donat una organització econòmica, i no té res d'estrany, sinó el contrari, que és el més normal que un dels seus fills exerciti la mateixa professió del seu pare. De manera que llavors aquell prestigi en l'exercici de la professió d'advocat es pot trobar amb el dilema de no poder acceptar aquell càrrec perquè té un fill que exercita la professió d'advocat a qualsevol lloc de Catalunya, o bé haver de privar els ciutadans de què aquell home convenient per múltiples raons pugui ocupar aquell lloc pel qual havia estat designat. De manera que ens trobem que això deshumanitza en cert sentit l'exercici d'aquesta alta magistratura, i preferim que quedi reduït en lloc d'un cas d'incompatibilitat en la forma general que s'estableix en la llei, a aquesta manera circumscrita en casos determinats. És a dir, que la incompatibilitat quedi reduïda a l'exercici d'aquesta professió davant del Tribunal de Cassació.

Aquests són els motius pels quals la Comissió, acceptant en absolut el Projecte de Llei del senyor Conseller de Justícia i Dret sotmet a l'aprovació del Parlament.

(En votació ordinària són aprovats sense discussió els tres articles de què consta aquesta llei, als quals no s'havia presentat cap esmena ni vot particular. La llei resta pendent de votació definitiva.)

Discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei referent a la successió intestada

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. ANDREU: Senyors Diputats: La Comissió de Justícia i Dret ha dictaminat el projecte presentat pel senyor Conseller de Justícia referent a la successió intestada. Aquest projecte, en realitat, ve a continuar la reforma del nostre Dret Civil iniciat en l'altra etapa parlamentària amb les Lleis de Majoria d'edat i amb les que qualifiquen i estudien la situació jurídica de la dona. El problema de la successió intestada a Catalunya havia estat un dels més discutits pels nostres juristes. En virtut d'una interpretació capciosa i abusiva de la Llei de Mostrencos i volent-la aplicar a Catalunya d'acord amb el Decret de Nova Planta, havia fet que, en matèria de successió intestada, el Tribunal Suprem en reite-ades sentències digués que era d'aplicació el Dret Civil espanyol. Els juristes, que en tantes ocasions varen defensar l'autonomia de Catalunya i l'esperit nacional català defensant el dret característic i peculiar de la nostra terra, varen fer sempre una aferrissada defensa de la successió intestada de Catalunya. Tant és així que, últimament, el Tribunal de Cassació de Catalunya va dictar una sentència que va merèixer l'aprovació de tots els Col·legis d'Advocats de Catalunya i l'aprovació de tot el poble català, en mèrits de la qual sentava, el nostre primer Tribunal de Catalunya, que aquí a Catalunya s'havia d'aplicar la successió intestada peculiar al nostre poble i que no es podia aplicar al Codi Civil.

És clar que en venir l'autonomia a Catalunya, i amb ella el dret de legislar el Parlament Català sobre matèria civil, en anar a rescatar amb aquesta autonomia tot el dret peculiar nostre, no teníem més remei que, en el moment de legislar, acceptar tot el bo d'aquest nostre dret estimat, però adaptant aquest dret a la realitat d'avui dia i adaptant aquest dret a les lleis bàsiques que regeixen el nostre poble, com són l'Estatut Interior de Catalunya i la Constitució espanyola.

Jo crec — i potser aquests dies ha estat damunt la taula de discussió — que una de les crisis del Dret, potser una de les aversions, una de les causes d'aquesta aversió instintiva que molta gent tenen contra el dret i contra les lleis, és deguda a què els legisladors, en aquesta matèria, no han seguit el ritme polític dels temps. Jo crec que potser és culpa de què, després de la Constitució espanyola i després de l'Estatut Interior de Catalunya, les lleis civils no s'hagin adaptat a aquestes lleis bàsiques i fonamentals que senten uns principis en contraposició i en contradicció amb les lleis i amb el dret que encara actualment estan vigents. Tots sabem que a Espanya, malgrat que la Constitució diu que la dona té els mateixos drets que l'home, en realitat el Dret Civil espanyol no els hi concedeix, i això encara no està modificat. En això cal fer honor al Govern de Catalunya i a aquest Parlament, car nosaltres, en aquesta tasca d'adaptació, en aquesta iniciació de reforma del Dret Civil per a adaptar-lo a aquestes noves idees del poble, anem al davant. Començà

amb aquella llei que regulava els drets de la dona i la situació jurídica de la dona, i anem a continuar la ruta, avui, amb aquesta llei de successió intestada.

¿Quines modificacions essencials es fan en aquesta llei en relació a com era el dret de successió intestada a Catalunya? Una d'elles és la que, d'acord amb l'Estatut Interior de Catalunya, i amb la Constitució, els fills nascuts fora de matrimoni tenen exactament els mateixos drets que els fills nascuts dins del matrimoni. Aquest precepte, obligat perquè hi era al Projecte del Govern, la Comissió l'ha modificat quelcom. Per la majoria de la Comissió es va modificar, perquè en el Projecte redactat per la Comissió Jurídica Assessora encara es sentava una mica de diferència. Deia que quan fossin més els fills haguts fora de matrimoni que els haguts en matrimoni, aleshores l'herència es dividiria en dues parts, que una fóra per als fills de fora del matrimoni i l'altra per als tinguts dintre de matrimoni. La majoria de la Comissió va creure que havia de complir-se estrictament el que disposen l'Estatut Interior i la Constitució, que diuen que tindran igualtat de drets els fills de fora del matrimoni que els de dins del matrimoni; i per això va sentar aquest principi i va posar en un dels articles d'aquesta llei que els fills de fora del matrimoni tenen igualtat de drets que els de dins del matrimoni.

Una altra de les diferències, de les modificacions en el Dret Català, és la que en l'ordre successori, en successions intestades, els germans de doble vincle exclouien els germans unilaterals. Nosaltres, si bé aquest ha estat un principi que ha diferenciat el Dret Català del Dret Civil comú, aquesta exclusió en l'ordre successori de l'herència, nosaltres creiem que aquest ordre successori és injust, que els germans unilaterals han de concorrer en l'herència junt amb els germans de doble vincle. Ara bé, nosaltres en això, com en el Codi Civil, també diem que quan concorrin germans unilaterals amb germans de doble vincle, els uns ho faran amb la meitat de la porció que els correspongui als altres.

Hem establert, també, quant als parents de cinquè i sisè grau, que només tenen dret a successió intestada quan existeixi la convivència amb el causant; és a dir, que dintre del nostre Dret, àdhuc en el Dret espanyol, instituïm una nova figura jurídica, que és el dret a l'herència en el cas que es demostrï la convivència amb el causant, perquè si nosaltres creiem just que un parent que no tingui cap relació d'intimitat durant la seva vida amb el causant pugui heredar-lo, quan es tracta de parentiu tan llunyà com el de cinquè i sisè grau, creiem respectable aquest dret d'herència quan hi ha el factor de convivència, quan, a més d'aquest llaç de parentiu, hi ha hagut el de l'amistat, hi ha hagut el de la intimitat, hi ha hagut el del recolzament, hi ha hagut el de l'assistència mentre ha viscut el causant.

En realitat, en la successió intestada, el legislador no ha de fer altra cosa que procurar adaptar l'ordre successori al que és costum en aquells moments en el país on legisla. Jo crec que el legislador ha de pensar que hauria fet el causant si en lloc de no testar, hagués testat. Per

això la successió intestada ha d'ésser sempre mirant la realitat del moment, i, precisament, portats per aquesta idea, nosaltres fem una modificació essencial, que és establir l'usdefruit del cònjuge supervivent en la totalitat de l'herència, quan els hereus cridats siguin col·laterals, i en la meitat de l'herència quan siguin ascendents o descendents. Tots els que exercim la professió d'advocat veiem que el noranta-nou per cent de testaments que passen per les nostres mans, en tots ells, el testador es recorda sempre de la seva muller, es recorda sempre del cònjuge que sobreviu, i en gairebé tots ells estableix l'usdefruit a favor del cònjuge supervivent. I a nosaltres ens semblava injust no tenir això en concepte en la successió intestada, encara que no oblidem que té drets i que el nostre Dret Català en regula de determinats dintre de l'herència, encara que migrats en comparació al que el testador, quan té idea de testar, salva a favor del cònjuge supervivent. I és per això que nosaltres establim a aquest dret d'usdefruit; però aquest dret d'usdefruit amb determinades garanties, perquè es pot donar el cas, i s'ha de tenir sempre en compte, que en la major part de casos el cònjuge supervivent és major d'edat i podria això portar plets, podria portar discussions si es dilatés aquest dret d'usdefruit, si no s'establís un dret per a la vídua a retenir l'administració de l'herència fins que estigui en el cas que només li correspongui l'usdefruit de la meitat de l'herència, fins que es delimiti, fins que es declari o fins que es convingui quina és la porció sobre la qual el seu usdefruit ha d'afectar.

Aquestes són, en realitat, les úniques modificacions que nosaltres hem fet en el dret successori intestat peculiar de Catalunya. Les hem fet, unes d'elles, com he dit, per a adaptar el nostre Dret a la Constitució i a l'Estatut Interior de Catalunya; altres, per a adaptar-lo a les necessitats del moment, per a adaptar-lo al que és la nova organització de la família i de la societat, actualment, en el nostre poble.

Creiem que amb aquesta llei acabarem una discussió que en matèria de successió intestada hi ha hagut sempre a Catalunya. Considerem que aquesta llei és una llei justa i respon a les necessitats, i és per això que la Comissió demana al Parlament que voti aquesta llei, si bé la majoria de la Comissió està disposada, com sempre, a acceptar totes les esmenes, totes les suggerències que els Diputats vulguin fer i que vinguin a millorar aquest dictamen. En el seu esperit, en el seu contingut i en la seva idea, creiem que no hi ha altre camí en aquest moment, però en tot el que siguin esmenes encaminades a fer el dictamen més clar, a fer-lo més concret, a salvar qualsevol dificultat que en ell hi pugui haver, la Comissió està a la disposició de la Cambra per a discutir-ho i acceptar tot allò que pugui millorar el dictamen.

El Sr. GERHARD: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Gerhard.

El Sr. GERARD: Senyors Diputats: He demanat la paraula per a consumir un torn en contra de la totalitat del dictamen que la Comissió de Justícia i Dret presenta ara a la nostra deliberació, i he tingut interès en fer-ho en primer terme,

és a dir, tot seguit de feta la presentació del dictamen pel senyor President de la Comissió, perquè m'ha semblat que constituïria en mi una manca de pudor si esperava a fer-ho després que haguessin parlat, amb la seva autoritat i competència, el senyor Abadal, per exemple, o algun altre dels senyors Diputats que, en tot cas, amb molta més autoritat que no pas jo, puguin intervenir en aquesta discussió.

Jo he de confessar, en efecte, senyors Diputats, que em trobo extraordinàriament cohibit en intervenir en aquest debat, no pas perquè la matèria em sigui completament desconeguda, ja que parodiant una frase molt divulgada, podria exclamar que «també jo sóc advocat», sinó perquè s'escau, senyors Diputats, que per circumstàncies que no és ara del cas esmentar, en sóc de recentíssima promoció. Sóc, en aquest sentit, un nou vingut en el camp de la ciència jurídica, i és natural que no m'hi mogui amb aquella desinvoltura que jo fóra el primer de desitjar.

Jo hauria, per tant, d'agrar profundament a tots els senyors Diputats que intervinguin en aquest debat, que vulguin prendre en consideració la concurrència en mi d'aquesta circumstància, si per ventura s'escau, ço que es produirà segurament, en endinsar-se en l'aspecte tècnic de la discussió, que no els pugui seguir amb aquella agilitat mental, o amb aquella acuitat d'enteniement que només s'adquireix a la llarga per la pràctica i amb el domini perfecte de la professió.

Fetes aquestes manifestacions, em correspon a mi, senyors Diputats, impugnar el dictamen en nom d'aquesta Minoria, i en la seva representació; em correspon, doncs, impugnar el dictamen des d'un punt de vista socialista. És evident, senyors Diputats, que tota la matèria successòria, tant en el que fa referència a la successió intestada, com pel que fa a la successió testada, es troba tan íntimament vinculat al dret de propietat, que, segons sigui el concepte que hom tingui d'aquell dret, tal serà lògicament la posició que haurà d'ocupar respecte del dret de successió. No pot ésser d'altra manera, senyors Diputats, si considerem que el dret de successió, el dret hereditari, no és, en definitiva, res més sinó la prolongació, més enllà dels límits de la vida, del dret de propietat. Si, doncs, nosaltres, socialistes, som ja contraris al dret de propietat, fins i tot durant la vida — em refereixo, naturalment, a la propietat individual o privada —, per considerar-lo mancat de fonament i causa originària, a més a més, de tots els mals que pateix la societat actual, ¿com no n'hem d'ésser quan es tracta de perllongar els efectes d'aquest dret més enllà de la vida, quan es tracta de revestir-lo, en certa manera, d'una mena de perpetuïtat, perllongant-ne els efectes més enllà de la vida i de la mort?

Per manera, senyors Diputats, que jo podria resumir i sintetitzar el punt de vista d'aquesta Minoria sobre la matèria, dient que nosaltres som contraris al dictamen de la Comissió perquè s'hi consagra el dret de successió, i nosaltres som contraris del dret de successió, perquè en som del dret de propietat. Naturalment, senyors Diputats, que nosaltres no podem demanar-vos que

us adhereu, sense més ni més, al nostre punt de vista i que arribeu fins a pronunciar-vos contra el mateix dret de propietat. Això equivaldria a demanar-vos que abdiquéssiu de la vostra manera d'ésser. Però sí que creiem poder demanar als senyors Diputats de la Majoria, perquè entenem que això encaixa perfectament en la seva ideologia, que vulguin posar al dret de propietat una important restricció, que consisteixi, en definitiva, en treure-li, mitjançant la supressió del dret hereditari, aquest caràcter de perpetuïtat que el fa encara més injust, si això fos possible, i més inic. I creiem poder demanar-ho als senyors Diputats de la Majoria, perquè la seva condició d'homes liberals i homes d'esquerra, i homes, si no socialistes, almenys socialitzants, ens hi autoritza.

Vosaltres sabeu perfectament, senyors Diputats, que el món viu en l'actualitat un moment de transició, que el món es troba en un període de profunda transformació. Aquesta realitat ha estat reconeguda i proclamada en diverses ocasions des d'aquest mateix Banc Roig per algun dels vostres homes més representatius. I sabeu també perfectament que la vostra missió en aquestes circumstàncies no és pas la de conservar l'estat de coses actual, sinó la de contribuir amb la vostra intel·ligència, amb el vostre entusiasme, a l'adveniment, en la forma més evolutiva possible, en la forma menys convulsiva possible, d'un ordre de coses més bell, més just i més humà. I ara, precisament, se us ofereix, senyors Diputats de la Majoria, una magnífica oportunitat de contribuir amb eficàcia a la transformació evolutiva de la nostra societat catalana, i val la pena que tots junts hi reflexionem serenament. Perquè d'oportunitats com aquestes, senyors Diputats, no se'n presenten gaires. I és precisament en moments com aquest, quan es discuteixen lleis de la transcendència d'aquesta, que es fa més palesa la responsabilitat històrica que pesa damunt nostre i es concreta la responsabilitat que tenim d'anticipar-nos des d'aquest lloc als esdeveniments, per tal de prevenir-los, i per a endegar-los en forma que l'accés dels nous corrents ocasioni els menys estralls possibles.

Per manera que la reforma que nosaltres postulem, senyors Diputats, o sigui la supressió del dret hereditari i la reversió dels béns a la col·lectivitat, tot i coincidir parcialment amb el nostre punt de vista socialista, és una mesura d'un profund sentit conservador, d'un sentit intel·ligentment conservador, i val la pena que tots junts ho meditem serenament.

No ignorem, senyors Diputats, que es poden formular a la nostra tesi algunes objeccions; no solament no ho ignorem, sinó que jo voldria, fins i tot, anticipar-me a algunes d'elles per creure que és en aquest debat de totalitat on tenen el seu lloc més adequat.

Una de les objeccions a les quals jo voldria anticipar-me des d'ara és aquella segons la qual el dret hereditari respon a la necessitat de donar estabilitat a l'economia social. Sense dret hereditari — es diu — no hi hauria crèdit, perquè allò que manté la fe en les transaccions, és, precisament, aquesta mena d'immortalitat de la qual

és revestida la persona jurídica del deutor mitjançant la successió hereditària. I com que, per altra part, el crèdit és l'ànima del comerç i el comerç o mercantilisme constitueix una de les característiques essencials del sistema econòmic damunt del qual recolza la societat actual, podria semblar, senyors Diputats, que en invitar-vos nosaltres a suprimir el dret hereditari, us induïem, o tractàvem d'induir-vos, infligir un cop de mort al crèdit i, de retruc, a tota l'economia social. Val la pena d'examinar-ho detingudament.

No neguem nosaltres, senyors Diputats, que el sistema econòmic damunt del qual recolza la societat actual sigui un sistema essencialment mercantilista. Això vol dir, senyors Diputats, que en aquest sistema tota la producció és orientada, no pas a la satisfacció de les necessitats humanes, individual o col·lectivament considerades, com fóra lògic i natural, sinó orientada únicament i exclusiva als fins de la venda. Aquest és, efectivament, un món de mercaderies. De tal manera, senyors Diputats, que per moltes que siguin en aquest sistema les necessitats de les masses consumidores, per urgents i apremiants que siguin aquestes necessitats, si les masses consumidores no disposen dels mitjants d'adquisició, si no disposen, en una paraula, de diner per a poder comprar les mercaderies, els consumidors es poden morir de fam i de misèria, perquè les mercaderies, els productes, per molts que n'hi hagi, primerament seran destruïts, primerament seran cremats, primerament seran llençats a la mar abans de donar-los la destinació, que tanmateix fóra lògica i natural, d'aplicar-los a la satisfacció de les necessitats humanes. Nosaltres no neguem que el sistema econòmic actual sigui un sistema mercantil, al contrari, ho denunciem. Reconeixem també que el crèdit és l'ànima del comerç. El que neguem, en canvi, és que el dret hereditari sigui el suport indispensable del crèdit. I ho neguem, perquè la reversió dels béns a la col·lectivitat, que nosaltres propugnem, després de la mort del causant, no implica de cap manera, senyors Diputats, que l'Estat, o en el nostre cas la Generalitat, no pugui respondre dels deutes de l'herència, al mateix títol que un hereu ordinari qualsevol. No solament pot fer-ho, sinó que es fa ja actualment. Els senyors Diputats no ignoren, en efecte, que en la vigent legislació espanyola, l'Estat, a diferència del que succeeix en alguns països on l'Estat és un hereu irregular o privilegiat que ocupa els béns per pròpia autoritat en concepte de vacants, sense necessitat de prèvia declaració judicial d'hereus i sense respondre dels deutes, en la legislació vigent espanyola, a diferència del que passa en aquests països, es declara de manera expressa, en l'article 957, que l'Estat quan heredi en defecte de determinats parents, respon de les obligacions i deutes de l'herència, en la mateixa forma que un hereu ordinari, sense més diferència que el benefici d'inventari a favor de l'Estat. ¿En què pot, doncs, perjudicar el crèdit, senyors Diputats, que succeeixi al causant l'Estat o un hereu ordinari qualsevol? ¿És que per ventura la Generalitat ofereix menys garanties que un hereu qualsevol? Vegin doncs els senyors Diputats com en aquest

sentit la proposició nostra no tracta d'infringir un cop de mort al crèdit ni de provocar l'ensulciada de l'economia social.

Hi ha una segona objecció que m'interessa recollir des d'aquest moment per tal com afecta un dels punts de vista fonamentals de la nostra tesi, i és l'objecció segons la qual el dret hereditari implica un factor insubstituïble de progrés econòmic. És innegable, és indiscutible — es diu —, que els pares són impulsats a rendir el màxim esforç, són impulsats al treball i a l'esmerçament d'activitat, amb la idea que els seus fills heretaran una situació millor. I s'afegeix que tots els motius que impulsen a l'esforç, que impulsen a l'activitat i a l'estalvi de capital caurien per terra si desaparegués el dret hereditari. A aquesta objecció podríem nosaltres replicar d'una manera immediata que si fos cert que el dret hereditari constitueix un factor insubstituïble de progrés econòmic, ja faria temps que, d'haver-n'hi hagut algun cop, no hi hauria progrés econòmic; perquè allò que ens sembla realment indiscutible és que la majoria dels homes treballadors, treballen avui, no ja amb el temor, sinó amb la seguretat que no deixaran a llurs fills cap situació millor, perquè la immensa majoria dels treballadors guanyen avui totjust per a poder subsistir, sortosos encara quan troben feina. ¿Què voleu que en aquestes condicions els puguin deixar a llurs fills aquests treballadors, sortosos mil vegades si no els escau d'haver de contemplar impotents com se'ls en mor algun, infant encara o adolescent, que tal vegada el tractament que l'hi escauria està per damunt de llurs possibilitats econòmiques! Però deixant de banda aquests arguments d'ordre sentimental i cenyint-nos a la part de veritat que hi pugui haver en aquestes objeccions, nosaltres hem de proclamar que l'argument en qüestió no ens pot impressionar, i no ens pot impressionar perquè l'argument en qüestió equival a afirmar que l'home és naturalment egoista, i que l'egoisme constitueix un factor insubstituïble de progrés. Nosaltres no neguem, senyors Diputats, que l'home sigui actualment egoista. Com no en fóra, si el món en el qual viu s'ho porta? El que neguem és que l'home sigui naturalment egoista, és a dir, que en sigui fonamentalment, és a dir, que no pugui deixar d'ésser-ne sense variar la seva estructura moral i la seva conformació més íntima. I ho neguem, perquè sabem que l'egoisme no és en definitiva res més sinó una exacerbació o una degeneració, o com vulgueu dir-ne, de l'instint de conservació.

I nosaltres sabem que l'instint de conservació — que aquest sí que és fonamental i bàsic de la naturalesa humana —, sabem que l'instint de conservació, com tots els instints, és susceptible de resultats i efectes de contingut i de valor moral fins i tot contradictoris, amb només variar les circumstàncies materials de l'ambient o del mitjà en el qual es mou. Si els senyors Diputats em permeten que per tal d'il·lustrar el meu pensament posi un exemple que el faci més entenedor, jo els invitaria a imaginar amb mi què passaria si ara preniem uns quants homes a l'atzar, sense triar-los, tals com són, bons o dolents, amb els seus defectes i amb les seves qualitats, amb els

seus vicis i les seves virtuts, que de tot hi ha en cada un de nosaltres, i els posàvem en unes circumstàncies materials tals, que tots ells tinguessin l'evidència absoluta que de tots els allí reunits, sols un, o només uns pocs podien salvar-se i que tots els altres fatalment haviem de sucumbir. Imagineu-los per exemple en alta mar, a punt de naufragar, o en les condicions que més us plagui, però sempre amb la concurrència d'aquesta doble condició: possibilitat de salvament per a un de sol i evidència absoluta, en tots, de la fatalitat que pesa damunt seu. Què passarà aleshores, senyors Diputats? Doncs passarà que cada un d'aquests homes voldrà ésser dels supervivents, voldrà ésser dels pocs que es salvin i s'entaularà entre tots una lluita aferrissada, una lluita a mort. I ara imagineu aquells mateixos homes en una situació antitètica de l'anterior. Imagineu-los, per exemple, treballant en una mina amb una volta a punt d'ensorrar-se, i tenint tots la convicció, l'evidència absoluta, aquesta vegada, que tots sucumbiran plegats o tots es salvaran plegats. Què passarà en aquest cas? Doncs, passarà que tots ells s'agermanaran, que tots ells se solidaritzaran i ajuntaran llurs esforços per tal de salvar-se.

No creguin els senyors Diputats que jo tracti ara d'establir un paral·lel entre les dues situacions del meu exemple i la societat capitalista, amb el meu sistema de lluita per la vida i la societat col·lectivista respectivament. No, no nego que hi hagi algunes analogies entre la primera situació del meu exemple i la societat capitalista, amb el seu sistema de lluita per la vida. No nego tampoc que n'hi hagi alguna entre la segona situació i la societat col·lectivista. El que em proposo, i el que l'exemple en el meu entendre demostra, és que un mateix instint, en aquest cas l'instint de conservació, amb només variar les circumstàncies materials del medi, pot produir, i produeix de fet, efectes i resultats de contingut i valor moral fins i tot contradictoris. Perquè, ¿què és, senyors Diputats, allò que en el primer cas fa els homes enemics els uns dels altres? L'instint de conservació. ¿I què és el que en el segon cas fa que els homes s'agermanin i se solidaritzin? L'instint de conservació també.

I el que passa amb l'instint de conservació, senyors Diputats, passa igualment amb els altres instints. ¿És que per ventura ignora algun senyor Diputat que l'instint, o el sentiment, o el motiu patriòtic, o com vulgueu dir-ne, tan pot produir exemples admirables d'heroisme i sacrifici, com casos de crueltat despiatada i ferotge? I fins el mateix sentiment o instint o motiu religiós, ¿és que no pot produir també exemples admirables i magnífics, exemples sublims d'abnegació i renunciament, com pot conduir també a casos d'aquells que fa ja més de dos mil anys feien exclamar al poeta Lucreci: *tanta potuit religio suadere malorum*; tan greus mals ha pogut inspirar la religió! I si això és així, senyors Diputats, si la realitat és aquesta, perquè hem d'entestar-nos a creure que l'instint de conservació es trobi vinculat exclusivament i necessàriament a aquesta única forma d'egoisme que se'n diu propietat privada. No, no ens deixem enganyar amb

arguments fallaciosos, perquè això equivaldria a tenir un concepte ben migrat de les possibilitats de la naturalesa humana i a imposar, en definitiva, un límit insuperable als afarys de perfecció indefinida que constitueix indubtablement allò de més excels que hi ha en l'home. Amb dret de propietat o sense dret de propietat, amb dret hereditari o sense dret hereditari, els homes trobaran sempre motius que estimulin la seva activitat, motius que estimulin en definitiva el progrés econòmic. És més, senyors Diputats, nosaltres ens atrevim fins i tot a afirmar d'una manera categòrica que si existeix avui alguna cosa que constitueixi realment un obstacle fonamental al progrés, al progrés en tots els seus aspectes, aquesta cosa no és altra que el dret de propietat amb el seu corollari al dret de successió.

Imagineu, per exemple, en relació al progrés tècnic, què passaria si es descobria ara tot d'una nova font d'energia, com en el seu temps fou descoberta l'aplicació de l'electricitat o la màquina de vapor, que permetés estalviar la mà d'obra en una proporció fins ara incognuda. No seria això directament catastròfic? Aquest descobriment que a primera vista hauria de constituir un motiu de satisfacció per a la humanitat no es convertiria, en la pràctica, en un motiu més de confusió, de dolor i de misèria? I això per què, senyors Diputats? Perquè a través del sistema actual de distribució de la riquesa, que fa del dret de propietat el seu eix i fonament, tota vegada que atribueix a cadascú, no pas segons el seu treball, sinó segons el que ja posseeix, a través d'aquest sistema inic de distribució de la riquesa, tot augment en la productivitat de l'home es tradueix necessàriament, es tradueix fatalment, en una disminució de la seva capacitat d'adquisició, és a dir, que a mesura que la màquina i la força natural alliberada per l'home substitueixin l'home en el procés de la producció, l'home es queda sense feina i es troba sense mitjans d'adquisició.

Ja veuen també els senyors Diputats que en aquest sentit la nostra proposició, més que no pas conduir a l'estancament del progrés, contribueix, al revés, a disminuir la crisi i a facilitar l'evolució normal i pacífica de les coses. I res més, senyors Diputats, res més, perquè podria tal vegada semblar incongruent que després d'haver argumentat en el sentit de la supressió del dret hereditari ens poséssim ara a discórrer en quina forma, des del nostre punt de vista, podria ésser millorat el dictamen.

Em limitaré, doncs, a mencionar, simplement mencionar, els dos punts del dictamen a l'entorn dels quals, de no prevalèixer el nostre punt de vista, haurem de formular la nostra oposició.

Aquests són els punts següents: Primer, el que fa referència a les diferències que encara subsisteixen entre els fills nascuts de matrimoni i els haguts fora de matrimoni.

En aquesta qüestió s'arribà en el si de la Comissió a una coincidència — i em plau fer-ho constar així en honor de la Comissió — en el sentit d'equiparar aquestes dues categories de fills, pel que fa a la successió del pare. Però encara queden subsistents algunes diferències per raó de la distinta posició que ocupen aquestes dues menes

de fills en la successió dels ascendents paterns i materns respectivament, i la diferència que, per raó de reciprocitat, subsisteix en la posició que ocupen els ascendents paterns i materns en la successió dels fills haguts fora de matrimoni. Nosaltres entenem que totes aquestes diferències han de desaparèixer.

El segon punt és el que fa referència a l'ordre successori i a l'extensió subjectiva del dret hereditari. Pel que fa a l'ordre successori, nosaltres estíem que el cònjuge vidu ha d'ésser cridat a la successió immediatament després dels fills, quant a l'extensió subjectiva del dret hereditari; nosaltres entenem que, de no prevaler el nostre criteri radical de supressió, aquest dret ha de limitar-se al cònjuge i als fills, és a dir, únicament i exclusivament a les persones que juntament amb el causant constitueixen la família, la família en el seu sentit estricte, és a dir, la família com a llar i com a comunitat de vida i deures.

El Sr. SOL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Sol.

El Sr. SOL: Senyors Diputats: En consumir un torn de totalitat no sé jo si el nostre estimat President el qualificarà entre els de pro o els de contra. A mi em seria difícil fer-ho, perquè, en part, ha d'ésser en pro i en part ha d'ésser d'oposició.

El dictamen que subscriu la majoria de la Comissió és fruit, i semblava fruit encara més, del que resulta d'un esperit transaccional de tots els diferents punts de vista que es varen manifestar en discutir-se el Projecte tramès per la Comissió Jurídica Assessora. Projecte que hem de reconèixer que a tots ens va plaure d'una manera extraordinària, per estimar-lo una nova magnífica mostra del que tècnicament havia d'esperar-se dels elements que integraven aquella digníssima i benemèrita entitat.

El projecte de la Comissió Jurídica Assessora va ésser modificat dintre de la Comissió. Ja venia modificat en alguns punts del que era tradicional a la nostra terra respecte de la successió intestada, perquè esborrava — i feia bé — aquell principi provinent de Roma de què no es podia morir, part testada i part intestada. Modificava la situació dels fills fora de matrimoni. Rectificava també en algun punt el relatiu a successions determinades, i venia, en definitiva, a mantenir la igualtat del que en diríem doctrines fonamentals del nostre Dret, i amb això s'ha de reconèixer que, a excepció del punt de vista doctrinal del digne representant de la Minoria socialista, estava d'acord la resta de la Comissió.

Aquesta qüestió, senyors Diputats, evidentment, no és de naturalesa política. És una qüestió si es vol que afecta fonamentalment a tot el que en diem avui Dret social, però no pas dret social, quan fa a obrerisme, sino quan al concepte de la societat. I d'ací prové el diferent punt de mira que ens dituem els que partim de què la societat té com a nucli fonamental la família, d'aquells altres que, com els socialistes — segons acaba d'expressar d'una manera eloqüent i amb gran erudició el nostre company senyor Gerhard

—, parteixen del punt de vista diametralment oposat de què cada u és fill del seu treball.

Realment, el Dret successori — com deia el senyor Gerhard — és una perllongació de la personalitat, més enllà de la vida natural. ¿Però és que aquesta vida natural no és una de les que en podríem dir essències més enlairades de la personalitat humana? ¿És que aquesta perllongació es limita exclusivament en aquell sentit material del treball convertit en propietat privada? ¿És que no sentim tots l'afany de perduració del nostre nom, l'afany de perduració del nostre record i del nostre prestigi? ¿És que solament creem una riquesa purament material en aquest món? ¿És que no creem també un crèdit personal, un crèdit espiritual que val tant o més que l'econòmic? I això, senyors Diputats, és que no té dintre de tots nosaltres unes veritables arrels fondíssimes que fan que es reaccioni immediatament contra tota aquesta argumentació tan bellament exposada pel nostre company senyor Gerhard?

Parlava dels instints d'egoisme; ¿però és que pot desconèixer's que ultra l'instint de conservació limitat a la vida i a la riquesa material, no hi ha també l'instint de perduració i l'instint de creació, a la vegada que l'instint d'apropiació? ¿És que als infants els ha ensenyat ningú quan algú els pren una joguina de les mans, a dir: «És meu!, és meu!»? ¿És que li ensenya ningú a l'home que comença a treballar per recollir els seus estalvis, a què faci d'aquests allò que més li plagui? ¿És que l'home que s'enlaira, l'home que fa més esforços per a superar-se, no s'allunya més de la materialitat, no sent també aquell afany nobilíssim de no ésser un més, un de tants dintre de la societat?

En les arrels fondíssimes que sostenen — i jo crec que sostindran — el dret successori, no està únicament en què l'herència vulgui mantenir el crèdit, sinó que, a més a més d'aquest crèdit, hi ha l'estímul de treballar pels fills, que tots sentim? Que jo tinc la seguretat que mentre el senyor Gerhard ho anava manifestant, dins de la consciència de tots els senyors Diputats se sentia, per damunt del goig d'escollar-lo, la reacció natural d'estimar-se, que hom és una cosa més que un simple passatger innominat per la vida.

(Ocupa la Presidència l'honorable Vice-president primer de la Cambra, senyor Jaume Serra i Hunter.)

Doncs bé, senyors Diputats. Sense que aquest debat hagi de tenir les transcendències d'una polèmica doctrinal, d'una discussió que ens vingui a portar a debatre si precisament hem de mantenir encara o no el dret successori, perquè jo tinc la convicció de què la pròpia Minoria Socialista no aspira en aquests moments que dintre del règim actual pugui arribar-se a una reforma tan radical i tan pertorbadora — ho deixo a la consciència dels senyors Diputats de la Majoria, dels més esguerrats de la Majoria — tan pertorbadora com fóra la de tallar de rel en aquests moments el dret de successió.

I entrant ja a la discussió del dictamen de la Comissió, jo em limitaré a referir-me a dues o tres de les qüestions innovades que es plantegen

en el dictamen i que ha tocat el nostre estimat company, President de la Comissió, senyor Andreu. Jo m'he de referir a algunes d'elles, les més fonamentals, prescindint de què algunes d'elles hauran d'ésser objecte de detinguda discussió amb motiu dels vots particulars i de les esmenes que es presentaran per aquesta Minoria, no en un sentit polític, sinó en aquest sentit de principis bàsics, de principis essencials que cada un de nosaltres, dins dels respectius, més que partits, agrupacions, sostenim.

Prescindint, doncs d'aquests altres que ja detalladament seran objecte de discussió, em fixaré en dos o tres que estimo essencials. Precisament un d'ells és aquell en el qual principalment es recolzava el senyor Gerhard, el relatiu als fills naturals. Evidentment, senyors Diputats, no és just que els fills haguts fora del matrimoni siguin completament llençats, com qui diu, de la vida social, de la convivència social i fins del gaudi dels béns naturals o dels béns adquirits per la família, pel pare, per la mare. Evidentment que això és cert; però hem de tenir en compte dues coses, que si bé és veritat que en la vida real ens trobem amb exemples colpidors en un i altre sentit, i jo apello als companys de professió, que l'hagin exercida molts anys, durant els quals hauran tingut certament i segurament ocasió de conèixer tragèdies familiars íntimes, terribles, a conseqüència, precisament, d'aquests fets.

Hem de tenir en compte que nosaltres hem de partir d'un criteri fixe — i ara em referiré als principis constitucionals i als del nostre Estatut Interior que han estat invocats per a dir i per a reconèixer que els fills haguts fora de matrimoni tenen i han de tenir els mateixos drets i la mateixa consideració que els fills que en diríem legítims o de matrimoni —; cal que partim d'un principi clar perquè a més a més de dir això la Constitució i l'Estatut Interior, diuen també que la família estarà sota la salvaguarda de l'Estat i de la Generalitat. Vol dir això, senyors, que si bé és veritat que els nous temps i les noves doctrines, que els nous conceptes de la vida ens porten a una major consideració envers els fills haguts fora del matrimoni, ho és també que el règim actual considera i estima la família com a nucli indispensable, absolutament necessari per a organitzar una societat eficient i una societat en la qual la convivència tingui no solament un valor de decret, sinó un valor de sentit i, sobretot, un valor d'afecció, un valor d'íntima afecció que és en definitiva, senyors, per damunt de totes les consideracions econòmiques, el motiu principal del nostre esperit i de la nostra vida.

Doncs bé: si la base essencial de la nostra societat hem de creure i considerar que ha d'ésser l'enfortiment de la família, jo apello novament a la reacció sentimental, íntima, de cada un dels senyors Diputats que m'escolten, inclús els propis socialistes. Si hem de considerar que la família té un valor social enorme, és necessari també que l'envoltem, senyors Diputats, de totes aquelles garanties no ja solament econòmiques, sinó també morals, que l'enforteixin i la posin en condicions de què tot ciutadà, com a forma més lògica i més digna de viure, s'hi senti endut malgrat tots els

instints, malgrat totes les pertorbacions que certs instints genèrics fan sorgir contra d'ella. Si nosaltres en la Societat arribem a estimar que la família és una cosa poc menys que menyspreable; si nosaltres arribem a considerar el viure fora de la família, situa en un pla d'absoluta igualtat i d'absoluta consideració moral els fills de matrimoni i els fills de fora matrimoni, jaurem ferit mortalment el concepte essencial de la família. Perquè, senyors Diputats, quan parlem de fills legítims o haguts en matrimoni, i quan parlem de fills naturals o haguts fora de matrimoni, un moviment sentimental, cordialíssim, quan no ve més que la paraula fill, ens mou a una consideració de gran amplitud, de gran generositat envers tots i potser més envers d'aquells que considerem més desvalguts. Però, ah!, senyors Diputats. ¿És que en emprar el concepte fill, és que en parlar dels fills, ens podem referir exclusivament a aquella producció fisiològica d'un ésser purament portat a la vida com ho podria ésser en una societat que estés estructurada — diguem-ho clarament —, com podria estar-ho qualsevol d'animals de baixa condició? ¿És que l'home no és tan més home quan més s'aparta precisament d'aquest concepte d'aquesta naturalesa primària? Doncs bé: el fill és alguna cosa més que aquell producte de l'engendrament; el fill és també un fill espiritual i moral, és la creació d'una convivència també espiritual i moral de marit i muller. És que el matrimoni no és solament l'ajuntament d'un home i una dona, sinó que és també la creació d'una petita societat que perdura en la vida, i la segueix, i la penetra millor, pensant en aquest més enllà de què es parlava abans: fins en el sentit més materialista que volgueu de deixar en aquest món una cosa més que una riquesa material i econòmica, aquell sentit de vida portat a l'educació dels fills. I aquests fills que han estat creats dins de l'ambient familiar, i aquests béns que han estat creats i acumulats amb el treball de tots i, sobretot, senyors Diputats, aquest patrimoni en la creació del qual hi ha contribuït de manera tan formidable com acostuma a fer-ho — anava a dir excelsa i no vull retirar la paraula — l'excelsa dona catalana, veritable exemplar en aquest sentit... ¿I és just que aquells productes econòmics en els quals ha contribuït la dona amb la seva administració, amb els seus estalvis, amb la seva cura, fins amb l'ajut de treballs manta vegada, és just que després vagin a parar, quan el pare ha tingut la dissort de morir sense haver testat, a uns éssers fills d'una altra dona que potser ha estat la pertorbació i la tragèdia de la família?

Perquè hem d'ésser clars, senyors, hem de parlar franc i com la realitat vol que parlem: és que realment els fills haguts fora de matrimoni, no són en la major part dels casos fills del vici, de la pertorbació? No coneixem tots els especialistes, els professionals ja vells, els casos de pobres homes que es troben ja en els inicis de la vellesa, que s'han vist poc menys, si no abandonant el que en podríem dir la llar familiar, sí l'afecte de la dona, i seduïts manta vegada d'una manera baixa i passional, amb aquesta passió senil, cent vegades més perillosa que ja de joventut, han anat fora de casa a satisfer baixes passions,

que ja en vida han estat una pertorbació i un dany, i que encara es vol que després de la vida continuï essent-ho.

Senyors Diputats, no teoritzem, aquesta matèria no és pas política; tampoc podem dir que sigui exclusivament tècnica; aquesta és una matèria d'observació de realitat, és senzillament una matèria que està a l'abast de tots aquells que hagin tingut ocasió d'observar en la vida els casos que es coneixen pràcticament de fets que poden trobar-se amb aquestes circumstàncies. És per això que nosaltres sostenim que en defensa d'aquest sacratíssim principi que la Constitució i l'Estatut de Catalunya reconeixen d'empar de la família, d'empar de la dona, del matrimoni, de la muller que s'ha sacrificat anys i anys pel marit i pels fills, per la casa, pel nom, per l'economia i per l'espiritualitat i la moral d'aquells fills; nosaltres sostenim que no ha d'establir-se una absoluta igualtat de criteri d'absoluta consideració moral i successòria, d'absoluta igualtat entre fills haguts de matrimoni i fills haguts fora de matrimoni. No obstant, el nostre esperit de transacció, va arribar a tant que nosaltres acceptàrem el que venia a dir ja el projecte de la Comissió Jurídica Assessora; és a dir, que en tot cas de concurrència de fills de matrimoni i de fills de fora de matrimoni, almenys la meitat de l'herència, havia d'ésser pels fills de matrimoni, perquè pot donar-se el cas que hi hagi dos fills de matrimoni i cinc o sis de fora de matrimoni, i a parts iguals resultaria que aquells fruits que deia abans, que han estat principalment producte de l'acumulació del treball, del pare, de la mare i dels dos fills, aniran en cinc setenes parts, als fills que varen venir a pertorbar aquella llar, als fills que varen ésser la tragèdia d'aquella pobre mestressa de la casa, als fills que no varen treballar a la casa, i només en dues setenes parts a aquells que hi tenen posada tota la vida i continuaran el nom de la casa.

Em direu que hi ha casos frapants d'injustícia i iniquitat en sentit contrari. No ho negaré: la vida dóna exemples de tot; però, senyors, nosaltres no hem de legislar per unes quantes excepcions que després de tot poden tenir una compensació de caràcter penal, d'indemnització civil en cinquanta mil formes diferents, però que mai poden arribar a enlairar fins a un pla d'igualtat, d'igualtat en consideració social, moral i econòmica, els fills de matrimoni i els fills de fora de matrimoni. Aquest és un dels aspectes des del qual aquesta Minoria se sent oposada al criteri establert en el dictamen de la Comissió.

I a propòsit dels fills naturals, recordo ara — perquè l'obligació de treballar de memòria per la meua falta de vista em fa precisar detalls que potser si llegís no copsaria — que en parlar en l'article relatiu a la successió de quina és la regulació dels fills haguts fora de matrimoni, es diu que està regulada en els arts. 16, 17 i 28; el 28 no parla de la successió, parla de la Generalitat; em sembla que és el 29, és un error que es pot corregir, perquè no té cap importància.

Fetes ja aquestes — més que oposició —, manifestacions del nostre punt de vista essencial; en què més que a aspectes polític — ja veïeu que

no he fet cap referència, perquè diríeu que empro arguments que no us han de convèncer, a l'aspecte religiós —, m'he referit exclusivament a punts de vista de caràcter genèric i natural, fetes ja aquestes manifestacions, que nosaltres considerem com a essencials, ultra aquelles altres que pesen sobre les nostres consciències, des del punt de vista netament i exclusiva religiós, parlaré també de l'altre innovació respecte de la qual hem mostrat la nostra conformitat i és la d'haver tingut a reconèixer millors garanties de les que abans tenia el cònjuge sobrevivent. Realment, el Dret català en aquesta matèria dissentint no solament del Codi civil espanyol, dissentint fins dels altres drets forals — especialment de l'aragonès, per exemple —, no li reconeix a la muller, si no era, contractada, la societat de ganancials, i teníem unes «compres i millores» de les costums de Tortosa, exteses naturalment gairebé sempre en capítols matrimonials, pactades en molts casos. Però com la institució d'hereu, era cosa pactada, era cosa de consuetut, però que no afectava per a res el dret successori. Hem de considerar que malgrat la igualtat que reconeixen — i fan molt bé —, la Constitució espanyola i el Dret català, la igualtat de dret que reconeixen a l'home i a la dona, malgrat això, la vida continuarà fent que l'home tingui unes defenses lògiques dintre la societat que encara tardarà molt en poder tenir la dona, perquè hi ha coses de naturalesa, de tradició, de superposició d'hàbits, de generacions i generacions que pesen i pesaren encara per molt de temps en la realitat. De manera que malgrat d'aquesta identitat de drets, és evident que la dona quedarà sempre, per molt temps encara, en situació d'inferioritat de defensa econòmica davant la vida, respecte a l'home. Faig aquest aclariment perquè per més que el reconeixement que fem en la nova Llei és a favor del cònjuge supervivent, marit vidu i muller vídua, em referiré principalment al que el Dret català tenia establert respecte de la muller que enviduava. Ja potser des del segle XIII, per virtut precisament dels drets de vídua de Pere II, la vídua sembla que tenia a Catalunya aquest dret d'usdefruit que ara li reconeixem, però que la Constitució posterior a la nostra, va venir a retallar-li de manera que, en realitat, la vídua no tenia més que l'any de plor, un any de poder viure en la casa, i dels béns del marit, alimentant els fills i guardant honesta viduetat. Ve després la Constitució nostra i estableix precisament una cosa molt semblant, per a no dir exactament igual, a la que ara establim nosaltres, o restablim, ampliant-la en aquest Dictamen de Successió Intestada. Dic ampliant-la, perquè en aquella Constitució, en reconèixer la «tenuta» en favor de la vídua era fins i tant que no es retornessin el dot i els esponsalícis, però, en retornar-los, ja s'havia acabat. Això va donar lloc, i ha donat lloc en el transcurs del temps, no solament a molts plets i a moltes discussions, sinó fins a estudis profundíssims, interessantíssims, de tots els nostres tractadistes, precisament d'aquest Dret. Però, en realitat, era per a la dona dotada, per a la dona més o menys rica; però per a la indotada ens trobàvem amb aquell any de plor,

que realment és tan poca cosa, tan insignificant cosa, que pot ben dir-se que quedava desempaçada en absolut la vídua indotada a Catalunya, en el cas, naturalment, de què no existissin capítols matrimonials o testament.

I ara vaig a recollir un argument molt exacte del nostre digne President de Comissió, senyor Andreu. Evidentment, el nostre Dret és com una — en podríem dir —, expressió gràfica, literal del costum; és a dir que el sentit essencial del nostre Dret es caracteritza precisament per això: perquè les lleis les ha fet primer el poble, i el legislador no ha fet més que recollir aquells hàbits, aquelles contractacions, aquelles fórmules que el poble amb el seu bon sentit ha pre-establert.

És ben cert que tots els capítols matrimonials, que són el que en podríem dir carta fonamental de la societat conjugal, estableixen l'usdefruit; és a dir, el cònjuge supervivent usdefruità els béns matrimonials. Aquest usdefruit sempre és, realment, sens perjudici de la legítima dels fills. Doncs bé, nosaltres hem vingut a establir d'una banda, aquest principi consuetudinari, i d'altra, aquell restabliment de l'antiga «tenuta» de la Constitució nostra, suprimint allò del dot i retorn de dot, reconeixent-ho per a sempre a favor de totes les vídues, amb aquella limitació de respecte a la quota legitimària dels fills. L'ampliem, i en quant els hereus siguin descendents durant l'usdefruit de la vídua, es limitarà a la meitat, i quan siguin collaterals, serà total, serà íntegre de tots els béns matrimonials. I afegim que quan els hereus siguin part ascendents i part collaterals, en el que respecte als ascendents en tindrà la meitat, i en el que respecta als collaterals en tindrà la totalitat, amb altres detalls que quan es tracti d'aquest article, si és precís, determinarem i ampliarem.

Entenc que aquest avenç en la legislació catalana, que aquesta modificació del que en podríem dir reconeixement de drets a la vídua, ens honorarà, si com espero, el Parlament l'accepta i la vota, i haurem donat un pas més per la dignificació, pel reconeixement del gran valor que a Catalunya ha tingut sempre la dona. És una part integrant, és una part tan viva, tan indispensable, tan valuosa de la llar familiar — nucli primari, però el de més valor i estima de la nostra actual societat —, que tot allò que fem en favor d'ella, sempre, almenys a mi, em semblarà poc.

Doncs bé; hem ampliat aquest concepte de l'antiga «tenuta», prescindint de què la vídua sigui o no sigui dotada, sigui o no sigui rica. Potser caldrà — ultra aquelles previsions a què ha fet referència el senyor Andreu —, de què tingui que era en realitat la «tenuta», el dret de retenir el patrimoni del marit per mentre no es posin d'acord els hereus respecte a les parts que els hi corresponguin; potser caldrà aclarir algun extrem, com el relatiu a la vídua de segon matrimoni, quan concorri amb fills de primer matrimoni, que això, també per respecte a la «tenuta», va ésser objecte de discussions i d'estudis de tots els nostres grans tractadistes. Potser caldrà que respecte d'aquest punt el nostre estimadíssim i honorable President d'aquesta Minoria senyor Abadal, ens illustri respecte d'aquest punt, amb la seva innegable i insu-

perada autoritat, perquè crec que és un dels punts que potser caldrà aclarir en aquesta nova llei.

I dit ja això, acabo — perquè sense donar-me'n compte tinc consciència que m'he fet bastant pesat, tant més quan la meua pobre paraula és tan desagradable a les oïdes alienes —, acabo dient que la nostra posició respecte d'aquest dictamen és, en primer lloc, d'absoluta conformitat al que en diria conjunt del dictamen; de disparitat radical respecte al que atany als fills naturals, i d'algunes modificacions que hauran d'ésser purament parcials i algunes de redacció respecte d'altres punts que ja seran objecte d'algunes esmenes que presentaran altres membres més autoritzats que jo respecte d'aquest dictamen. (*Molt bé! en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula l'honorable senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Senyors Diputats: En primer lloc he de felicitar-me del debat que s'està desenrotllant en aquesta Cambra. Tots els oradors que han intervingut, des del President de la nostra Comissió parlamentària, passant pel representant de la Minoria Socialista, fins el representant de Lliga Catalana, han sabut enlairar-lo tal com es mereix.

Jo crec que avui fem aquí una obra transcendental. No ignora ningú que hagi tingut unes nocions de Dret, i gairebé que no hagi passat la seva vista per cap tractat de Dret, que aquest problema de la successió intestada ha estat un dels més difícils i dels més penosos en la Història del Dret Català. Precisament en els darrers anys, sobretot d'ençà del 1914, el Tribunal Suprem, sistemàticament, venia negant el nostre Dret peculiar. Jurisconsults eminents de la nostra terra s'hi havien oposat. Els Tribunals mateixos de Justícia de Catalunya, malgrat la seva dependència del Tribunal Suprem, eren refractaris a admetre aquella jurisprudència vulneradora del nostre Dret Català. Finalment, Catalunya, amb la seva autonomia, va poder veure restaurat un dels seus organismes principals, la veritable Audiència o antic Senat de Catalunya, en l'organisme avui primordial de l'Administració de Justícia del territori autònom: el Tribunal de Cassació. I aquest Tribunal de Cassació va poder resoldre el problema amb una sentència per tots coneguda, i la successió intestada va acabar veient aplicat definitivament el Dret tradicional de Catalunya.

Però avui, el Parlament fa un funció molt més elevada que aquesta, una funció molt més transcendental, que és la de fixar per a l'esdevenidor la norma a què s'hauran d'atendre els catalans en casos de successió intestada; i per això, aquesta col·laboració que avui han portat tots els sectors de la Cambra és extraordinàriament important i ha d'ésser molt beneficiosa per a l'esdevenidor del Dret Català.

Jo he sentit, en primer lloc, la veu de la Comissió parlamentària. Amb la defensa del dictamen, naturalment, jo hi he d'estar conforme. Però no vull, senyors, deixar sense esmentar l'interessantíssim discurs del representant de la Minoria Socialista. Ell deia, amb una modèstia que l'ho-

nora, que era un novici en el Dret; bon novici que promet — encara que sigui usant termes que no us agradin — un gran pare en el Dret. Després parlarem de la seva tesi peculiar dintre de la Minoria Socialista. He sentit, per últim, la veu del representant de Lliga Catalana, parlant amb gran justesa i amb molts coneixements del nostre Dret tradicional, del nostre Dret peculiar.

No he d'entrar ara en detalls del que farem en cada article. En cada article presentaran les representacions parlamentàries, les diverses Minories, les seves esmenes, els seus vots particulars, i davant de cada problema concret ens pronunciarem i acceptarem el que bonament, en la nostra tesi, sigui acceptable.

Però respecte a la tesi general que ha exposat la Minoria socialista, jo he de fer-li algunes observacions.

En primer lloc, el sistema que ha patrocinat, d'abolició absoluta de l'herència, ja pot comprendre el representant de la Minoria socialista que nosaltres no el compartim; no el compartim, perquè si el compartíssim ens assentàriem en els escòss de la Minoria socialista i no en els que ens assentem actualment. No obstant, és interessant el problema que planteja, perquè em feia l'efecte, quan l'escoltava, que sentia la veu del futur, així com em feia l'efecte, en sentir la veu de la Minoria de Lliga Catalana, de sentir la veu del passat, i a nosaltres ens interessa molt el futur, molt més que el passat. Però la supressió de l'herència comportaria una organització social que no existeix. Si hi hagués una sola classe de societat, si el socialisme que vosaltres patrocineu fos implantat, podríem, sens dubte, anar a la supressió de l'herència, però existint la propietat privada, existint com existeix l'organització actual de la família, aplicar el vostre remei seria desconèixer el mal i desconèixer la situació present de l'organització a la que nosaltres perteneixem. Mentre hi hagi propietat privada, no hi ha més remei que l'existència de l'herència; una cosa va acompanyada de l'altra. Per altra part, l'organització de la família, que també difereix, tal com està avui, de la que vosaltres creieu que un dia serà, ens obliga d'una manera essencial a mantenir també el dictamen, i, per tant, a mantenir la successió intestada, la successió de la propietat privada quan no hi ha testament.

Molt s'ha dit respecte d'això, i aquí ara no estem en una acadèmia o en un Congrés Jurídic Català, en el qual haguem d'exposar les nostres teories, però no han faltat autors que han pesat molt que s'hagin fet ressò del que és l'organització familiar i que hagin sostingut la tesi que, així com s'hereda el nom i com s'hereden els costums i com s'hereden les virtuts i com s'hereden els vicis i com s'hereden les malalties, és molt lògic que s'heredi el necessari per a viure i per a perfeccionar-se, i està a la consciència de la Majoria, que patrocina l'organització social actual, sense negar el perfeccionament futur, que en la família actual aquesta herència fa possible moltes vegades, no solament ajudar als que no poden vàlidament guanyar-se la vida, sinó que els obra el pas per a un perfeccionament de llur cultura i de llur capacitat i del desenrotllament físic i moral. I moltes vega-

des, no solament en vistes a aquesta consciència la propietat privada serveix després de la mort del causant, sinó que es deixa en vida a aquells ascendents tan pròxims com són els pares, que amb el que ha guanyat el fill amb el seu propi esforç durant la vida poden acabar la seva vellesa d'una forma normal i honorable. Per això tenen les vostres tesis un punt de veritat per al dia de demà, per al dia que pogueu vosaltres obtenir el que perseguiu, allò que legítimament perseguiu, però avui, dintre de la realitat actual ens movem i dintre d'aquesta realitat actual legislem; fem una Llei per a l'any 1936, per al mes que som. Si l'haguéssim de fer per a una altra època, segurament la canviaríem també nosaltres.

Per altra part, no tothom avui està en la posició de la qual amb molt eloqüència parlava la V. S., Diputat senyor Gerhard. Veritablement hi ha grans masses proletàries que no tenen per què interessar-se per l'herència, perquè no deixen res quan es moren; al contrari, deutes i sofriments. Però no tota la societat és així, hi ha qui deixa, i hi ha qui deixa massa i altres que deixen el normal perquè s'ho han guanyat molt legítimament en el seu pas per la vida. També en aquests hem de pensar, en legislar. El mateix treballador, moltes vegades, i les Caixes d'Estalvi ho demostren, també deixa quelcom quan mor, i també li agrada i vol que els seus fills se n'aprofitin i que els seus fills ho tinguin per a viure i per a perfeccionar-se.

I per últim, quant a la vostra posició respecte a que l'Estat sigui el que s'incorpori de la propietat privada, jo només he de recordar-vos una cosa, que és la que hauran observat tots els senyors Diputats, i és la repugnància general que sent el ciutadà, tal com està avui organitzada la societat i l'Estat, que els seus béns passin a l'Estat. Es fan esforços notabilíssims perquè l'Estat no entri en últim lloc a posar-se en allò que es deixa quan es traspassa. I per això jo crec que si s'implantés d'una vegada aquesta reforma, no seria acollida en un sentit general de benevolença, sinó que seria generalment rebutjada. Caldrà abans, que l'Estat exerciti la funció que vosaltres li assenyalau, caldrà que l'Estat assenyalí als vells la subsistència normal i les assegurances suficients perquè tinguin una vellesa completament sense necessitats, caldrà que l'Estat es preocupi dels fills que no tenen pare per tal que el dia de demà puguin valer-se, caldrà fer totes aquestes Lleis socials i socialistes i que aquestes tinguin tots els beneficis perquè puguin suprimir l'herència. Mentre aquestes no existeixin, no hi ha més remei que recórrer a l'herència.

Però això jo us ho dic que vosaltres sou la veu del futur; bell somni i bell romanticisme! Nosaltres voldríem que això fós. No crec que hi hagi ningú que vulgui que la societat no es perfeccioni ni arribi a situacions de veritable felicitat per a tots els que la componen.

Però hem de tocar de peus a terra, i no hi ha més remei que dirigir la vista a la vida passada. I és aleshores quan ens hem de fixar en la Minoria de Lliga Catalana. També ha fet sentir, aquesta, la seva veu. També el Diputat senyor Romà Sol ens parlava de les vicissituds per les quals ha passat especialment el dret de la vídua,

i es congratulava que en aquest projecte aquest dret tingués encara una perfecció en vistes a la legislació passada de Catalunya. Nosaltres ho perfeccionem, i amb això fem també una bona obra.

(Ocupa la Presidència l'honorable President de la Cambra, senyor Joan Casanovas.)

Quant al seu punt principal, i ja tractant d'una matèria concreta, que és la igualtat entre els fills naturals i legítims, és a dir, legítims i il·legítims en la successió intestada, hem d'observar, com deia el senyor President de la Comissió parlamentària, els principis sentats en la Constitució i en l'Estatut Interior de Catalunya. Nosaltres no podem apartar-nos d'aquestes normes fonamentals i essencials dintre de les quals ens hem de moure, i en aquest punt no podem pas ésser generosos en l'acceptació d'esmenes o vots particulars. Lleis que hem fet nosaltres, que hem sentat nosaltres, són per a nosaltres d'una força que no pot negar-se i que no pot ésser discutida.

Per altra banda, en la discussió d'aquest projecte podrem introduir-li reformes. No serà pas gasyiva la Comissió, així ho penso, en acceptar els punts de mira que dintre la recordança del Dret tradicional català i de les necessitats de la nostra terra sigui útil admetre en forma d'esmenes o de vots particulars. Però tingui en compte la Minoria de Lliga Catalana que nosaltres tenim uns principis, que tenim un programa polític, que tenim un programa jurídic, i que tenim uns punts de vista sobre la successió intestada, dels quals tampoc seria just que ens volguéssiu apartar. Som fidels als nostres principis i els observarem d'una manera taxativa.

Ara bé, en aquests problemes jo crec que la passió política ha d'ésser molt atenuada. Nosaltres construïm una legislació per al poble de Catalunya, per a tot el poble de Catalunya, per a totes les classes i per a tots els estaments. Difícil és per al legislador dictar normes que satisfacin extrems tan oposats de la societat moderna, com són la societat capitalista i la societat proletària. Difícil missió és per al legislador, però dintre d'aquesta dificultat jo crec que la Majoria ha de posar tota la seva cura per tal que en el possible es porti satisfacció a la gran majoria del poble català, tenint en compte que el poble català està compost per una part i per l'altra dels ciutadans. I si la Majoria encerta en el seu comès, haurà fet una gran obra legislativa, potser de les més transcendents que hagi realitzat, i haurem deixat per uns dies, i per unes sessions, d'ocupar-nos d'interpellacions i preguntes que ens separen i dificulten la solució de problemes, per a contribuir tots junts a una tasca en col·laboració, de la qual el país ens en serà grat, perquè es veurà satisfet en una de les seves principals necessitats.

Fent aquesta obra pensem que solucionem un problema que pesava sobre el país des de fa molts anys. Jo crec que el dia que el deixem solucionat,

que el dia que aprovem definitivament aquesta llei, amb la concòrdia possible i amb el mitjà possible, l'esperit d'aquells grans juristes, que no podien pensar que un Parlament català, amb plena sobirania, resolgués allò de què aquells grans juristes s'havien preocupat — aquest transcendental problema de la successió intestada a Catalunya —, que aquell il·lustre Duran i Bas, avui representat aquí per un dels seus fills, aquells il·lustres components de la Comissió de l'Apèndix, quan vegin aprovat aquest projecte, se sentiran orgullosos i veuran que Catalunya per fi, amb la seva autoritat, ha pogut resoldre el problema, un dels problemes més importants de la seva legislació, com és el de donar als ciutadans unes normes perquè sàpiguen on van els béns dels que moren sense fer testament. *(Molt bé! Molt bé!)*

El Sr. GERHARD : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Gerhard.

El Sr. GERHARD : Senyors Diputats : Breus paraules, gairebé per raó de cortesia i per agrair al senyor Conseller de Justícia i Dret i al senyor Romà i Sol les amables al·lusions de què m'han fet objecte, ja que de contestar ara a les seves manifestacions equivaldria en certa manera a anticipar respecte d'elles el debat que ha de tenir lloc en el moment de la discussió de l'articulat.

Per altra banda, havent ja parlat el senyor Conseller de Justícia i Dret sobre la totalitat, em semblaria tal vegada incorrecte d'insistir ara novament en els punts de vista anteriors. I res més.

El Sr. PRESIDENT : Es suspèn aquest debat. I es suspèn la sessió per menys de mitja hora.

(Són les set i onze minuts de la vetlla.)

Es reprèn a dos quarts de vuit i cinc minuts, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.)

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dimecres

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la interpellació sobre la suspensió de l'Ajuntament de Solsona.
3. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei referent a la successió intestada.
4. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei relatiu a l'estudi d'un procediment de suspensió del procediment administratiu per al cobrament de les quotes d'exaccions municipals.
5. Votació definitiva del dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei modificant diversos articles de la Llei del 10 de març del 1934 creant el Tribunal de Cassació de Catalunya.

(S'aixeca la sessió a dos quarts de vuit i set minuts de la vetlla.)

